

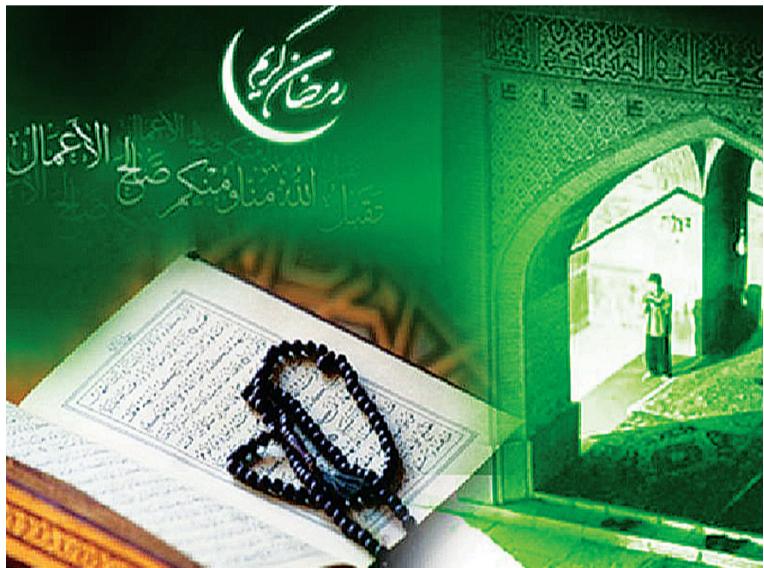

№ 9 (661) 15 май 2018 ел (1439, Шәгъбан)

Дини-иқтимагый газета

1995 елдан чыга

Изге Рамазан ае

арттырылып языла.

Рамазан аенда ураза тоту ислам диненең өченче нигезе булып тора. Ураза тоту һижрәтнең икенче елшіннан башлап фарыз булган.

Рамазан аендагы көннөр санына бәйле рәвештә, ураза кайвакытта 29 көн, кайбер елларда 30 көн дәвам итә.

Мөссолманнар Рамазан аен изге ай дип хәрмәт итәләр. Нәкъ менә шушы айда Мөхәммәдкә (с.г.в.) пәйгамбәрлек индерелгән һәм шуның белән Ислам диненең янарышы башланган. Коръән дә шул изге вакытта индерелә башлаган. Мең айдан хәерлерәк булган Кадер кичәсе Рамазанга туры килә.

Әлеге айда мәэмминнәр уразаларын тоталар. Ураза – кешеләрне гөнаһлардан арындыра, явыз теләкләрдән һәм яман гамәлләрдән аларны тыюп тора. Аллаһы Тәгалә әмер иткән: “Әй иман китергәннәр! Ураза элеккеләргә фарыз ителгән кебек, сезгә дә фарыз булды. Бәлки куркырсыз инде!” (“Әл-Бәкара/ Сыер”, 2:183).

“Хактыр, Коръән Рамазан аенда индерелгәндер, туры юлны күрсәткән ачык дәлилләр белән. Бу айга ирешкән һәркем ураза тотсын”. (“Әл-Бәкара/ Сыер”, 2:185).

Ураза тоту ин әһәмияте гыйбадәт төрләреннән берсе булып тора. Дөньяда чакта ул безне яман әшләрдән саклый. Ә Кыямәт көнендә Аллаһың гөнаһларбызыны ярлыкавына сәбәпче була, жәһәннәмән коткара. Пәйгамбәребез Мөхәммәд (с.г.в.) болай дигән: “Изге Рамазан аен кешеләр кирәгенчә бәяли алсалар, аның бәтен ел буе дәвам итүен теләр иде”. “Рамазан аеның башы – рәхмәттер, уртасы – мәғрифәттер, ахыры – кешене жәһәннәмән коткарады...”

16 майда изге Рамазан ае башлана. Аны хәерле гамәлләр кылышын үткәрергә языны!

Изге Рамазан ае башка айлардан Аллаһы Тәгаләнен рәхмәт һәм мәгъfirәт ае булуы белән аерылып тора. Пәйгамбәrebез (с.г.в.) әйткәнчә: “Берегез бу айны иман һәм өмет белән үткәрсә, ул кешенең алда булган гөнаһлары сәртелер”. Шуңа күрә бу ай башлану белән Аллаһы Тәгаләдән кылышын гөнаһлар өчен ярлыкава сорарга һәм күбрәк изгелек кылу өчен тырышырга кирәк, гөнаһларга илтә торган юлдан читтә булу хәерле, чөнки бу айда кылышын изгелек һәм начарлык бермә-бер

Күргәзмә эшли башлады

Казанды “Рәсәй – Ислам дөньясы: KazanSummit 2018” X Халықара экономик саммит кысаларында RUSSIA HALAL EXPO Халықара күргәзмәсө үз эшчәнлеген башлады. Күргәзмәнен ачылу тантанасында мөфти Камил Сәмигуллин хәләл индустрىя турында сейләдә. Чарада ТР Президенты Рәстәм Миннеханов, Дәүләт киңашчесе Минтимер Шәймиев, башка мәртәбәле кунаклар катнашты.

Кыздар өчен ифтар

Чаллы “Хәләл-Үзәгे”ндә шәһәр мөслимәләренен “Хәят” берлеге активы жыелышы узды, анда Рамазан аена әзерлек мәсьәләссен тикшерделәр. Чаллы мөслимәләре “Әбүзәр” мәчете кафесында ай буена яшүсмәр кызлар һәм туташлар өчен авыз ачу мәжлесләре уздырырга карар итте. Биредә яшь кызларны тормышка әзерләү буенча да چаралар күреләчәк. Мәсәлән, ризык әзерләү, тегү, чигү һ.б.лар буенча мастер-класслар үткәреләчәк. Һәр көнне шул рәвешчә 20-30 кызга ифтар оештыру итилә. Мәжлесләрнен бер өлешен өйләрдә, башка кафеларда да уздыру күздә totyla.

“Без кыздар белән эшлибез. Шундый ук эшнен мөссолман егетләре белән дә алыш барылуын теләр идек. Гомумән, мөссолман яшьләре белән активрак әшләвебез кирәк. Мөссолман яшьләренен дайими әшләүче Үзәген оештыра алсак, тагын да яхширак булыр иде,” – ди “Хәят” житәкчесе Римма ханым Исхакова.

Балалар өчен бәйрәм

Чаллы мөхтәсibәтә каршында әшләүче “Хәзинә” балалар клубы чираттагы уку елына йомгак ясады. Ул ата-аналар катнашында зур бер бәйрәмгә әверелде, “Нур-Ихлас” мәчетенең ишегалдында барды. Һәр төркем балалары үзләре әзерләгән дини-шигъри композиция күрсәттеләр. Алар тема буенча барысы да изге Рамазан аена багышланган иде. Чыгыш ясаучыларга дипломнар һәм бүләкләр тапшырылды. Балалар спорт ярышларында да көч

сынашты, төрле кызыклы уеннарда катнаштылар, иҗади осталанәләрдә әшләделәр. 2 яшьлек сабыйлардан алыш әти-әниләр, әби-бабайларга кадәр үзләренә мавыктыргыч шөгыль таптылар; агачтан модельләр ясау, аларны буяу, жеп һәм кадаклар ярдәмендә панно ясау, озын койрыкли кометалар ясап очыру, Рамазан аена открыкалар ясау – барысы да бәйрәмгә килүчеләргә бик ошады.

Бәйрәмдә Рамазан аена багышланган квест һәм флешмоб да оештырылды. Нәниләрәгә исә гигант сабын күйкларыннан шоу күрсәтелде. Соңыннан барысы да тәммәл пылау белән сыйланылар. “Хәзинә” клубында тәрбияләнүчеләр бу

көнне әти-әниләрен үзләренең белемнәре белән дә, өлгерлекләре, житеzelекләре белән дә сөндерделәр.

Рамазан вәгъдәләре

Рамазан ае – барлык ихласлы мөэммин-мөсельманнар көтеп алган изге, бик күп фазыләтләргә ия булган вакыттырып. Шуны мөбарәк айдан мөсельманнар нәрсә омет итә ала?

Раббыбыз Аллаһы Тәгалә үзенең изге китабы Коръәндә әйтә: “Әй мөэмминнәр! Сөздән әүвәлгеләргә фарыз итегән кебек, сезгә дә (һәр елны берай) ураза тоту фарыз итепде. (Шуны фарыз гамәлне үтәп) бәлки, сез тәкъвалик (һәм котылу) юлына

басарсыз...” (“Бәкара” сүрәсе, 183 аяты). Шулай итеп, ураза гыйбадәтен кылучыларга Аллаһы Тәгалә бу дөньяда төрле начарлыклардан һәм мәңгелек ахирәт тормышында жәһәннәм утыннан котылуны вәгъдә итә. Моннан тыш ураза тоткан мөсельманнарга нәрсәләр вәгъдә итеп соң? Хәдисләрдән мәгълүм булганча, Рамазан аенда:

– жәннәт капкалары ачыла, жәһәннәм капкалары ябыла;

– шайтаннар богаулана, шуңа күрә гыйбадәтне арттырырга, гөнаһлар гамәлләрдән тыелып калырга жиңелрәк була;

– сөннәт гамәлләргә фарыз савабы языла, фарыз гамәлләр әжере 700 гә һәм аннан да күбрәккә арттырыла.

– тәравих намазлары уқылу сәбәпле мөсельманнар бик күп өстәмә әжер-савапларга ия була;

– ураза тотучы тән һәм жән сәламәтлегенә ирешә. Бу хакта Мөхәммәд пәйгамбәр (ана Аллаһың сәламе һәм рәхмәте булсын) болай ди: “Ураза тотығыз – сәламәт булырсыз”;

– гайлә әһелләре арасындағы мәгамәләр яхшира, ныгый, һәр көннәң ифтар (авыз ачу) вакыты гайлә бәйрәменә әверелә;

– уразасын ихлас иман китергән хәлдә һәм савабын бары тик Аллаһтан гына өмет итеп тоткан һәркемнәң гөнаһлары ярлыкана;

– ураза тоткан кешенең йоксы – гыйбадәт, эндәшмәве – тәсбих, дөгасы кабул, ә гөнаһысы гафу итепгән була;

– мөбарәк сәхәр һәм ифтар вакытында ураза тотучының догалары кабул ителе;

– ураза тотучының йөзен (гәүдәсөн) Аллаһы Тәгалә житмеш еллык арага жәһәннәм утыннан ерагайта;

– ахыргы ун көнгә туры килә торган мөбарәк Кадер кичәсендә мөэмминең кылган гыйбадәтне бер мең ай (83 ел) дәвамында кылынган гыйбадәтнәң савабына тиң була.

Хәдисләрдә хәбәр ителгәнчә, Рамазан ае өч үнкөнлеккә бүленеп, һәр үнкөнлек аерым фазыләтләргә ия:

Рамазан аенның беренче 10 көне – Аллаһ рәхмәтенә ирешергә мөмкинлек бирелә торган вакыт. Аллаһ рәхмәтенә ирешү исә бик тә мөһим нәрсә, чөнки бу – кеше бәхет иясе булды дигән сүз. Безнең ниндидер уңышка ирешүебез, эшмаксатларыбызың тормышка ашуы фәкать Аллаһ рәхмәтә һәм ярдәме белән бәйле.

Рамазан аенның икенче 10 көне – гөнаһларның гафу итеп көннәре (мәгъfirәt). Пәйгамбәр без Мөхәммәд (с.г.в.с.) янына бер кеше килә дә фәкыйрлектән, акча житмәүдән зарлана. Пәйгамбәр (с.г.в.с.) ана: “Аллаһтан гөнаһларың өчен гафу үтән”, – дип киңәш бирә. Икенче кеше килеп: “Хатыным белән ничә ел торабыз, әмма балаларыбыз юк”, – дип зары белән уртаклаша. Мөхәммәд галәйһиссәләм ана да: “Тәүбә-истигъфар кылыгыз, гөнаһлар өчен Аллаһтан гафу үтәнегез”, – дип жавап бирә. Өченче кеше килеп, пәйгамбәргә: “Безнең жирилектә корылык, инде күп вакыт яңгыр яумый”, – дип әйтә, дүртәнче кеше исә: “Бездә яңтыр ява, ләкин уңыш юк”, – дип зарлана. Аларга да Мөхәммәд пәйгамбәр (с.г.в.с.) шул ук сүзләрне кабатлый, “Тәүбә-истигъфар кылыгыз, Аллаһтан гөнаһларыбыз өчен гафу үтәнегез”, – дип нәсылхәт кыла. Моны иштәкән сәхабәләр аптырап сорыйлар: “Йә Аллаһың рәсүле, дүрт кеше дүрт төрле мәсъәлә белән мерәжәгать итте, әмма барысына да бер үк киңәш

бирдәң...” Мөхәммәд пәйгамбәр (с.г.в.с.) иярченнәренә болай дип жавап бирә: “Бу мин түгел, моны Аллаһы Тәгалә Коръәндә шулай киңәш ит...” (11: 3, 52).

Рамазан аенның өченче 10 көне – тәмүг утыннан котылу көннәре. Бу вакыт уразаның тәмамлану чоры. Кем дә кем шул көннәрне тәкъвалик белән ихлас гыйбадәттә үткәрсә, аның жәһәннәм утына керуга сәбәпче булган гөнаһлары ярлыканыр һәм Рамазан ае ахырына ул гөнаһсыз, чип-чиста күңелле бала кебек булыр. Рамазанның ахыргы ункөнлегенә менән айдан да хәрләрәк булган Кадер кичәсе туры килә. Игътираф гыйбадәтнен дә нәкъ менә шуши чорга билгеләнүендә зур хикмәт бардыр.

Шулай итеп, Рамазан ае мөэммин-мөсельманнарга бик күп сөнечле нәрсә вәгъдә итә, тән вә жән сәламәтлегенә һәм Аллаһ ярдәмә вә рәхмәтә дигән олуг нигъмәтләргә ирешүгә өметләндерә. Мөбарәк Рамазан аенда ураза тотучылар һәм вакытларын Коръән-Кәrimнән укуга багышлаучылар Кыямәт көнендә дә зур өстенлекләргә ия булачак: мәхшәр мәйданында Ураза белән Коръән кешегә шәфәгать кылырлар (аны якларлар). Ураза әйтер: “Әй Рabbым, көндезләрен ул Үзенең ризалыгың өчен ашау-әчүдән һәм женси теләкләрнән тыелды, шуңа күрә мине аның өчен шәфәгатьче кыл!” Коръән дә әйтер: “Ул күп вакытын мине укыр өчен багышлады. Мине дә аның өчен шәфәгатьче кыл!” Һәм Аллаһың олуг рәхмәтә белән алар шәфәгать кылырлар.

Жәннәттә Әр-Райян дигән бер ишек бар. Кыямәт көнендә шул ишектән бары тик ураза тотучылар гына Жәннәткә керәчәк һәм алар шунда – Аллаһ Рabbыбыз үзенең ихлас бәндәләре өчен әзерләгән ләzzәт вә хозурлык урынында мәңгегә калачак...

Ришат хәзрәт Курамшин, Кукмара мәдрәсәсө модире.

Колак салсан, үкенмәссен

* Акыллы булу – бай булудан өстен, байлык бетәргә мөмкин, акыл кала

* Мал-дәүләткә һәм дәрәҗәгә күңелене бирмә, чөнки Аллаһы Тәгалә алар түрүнда синнән сорая алачак

* Ихтыяждан артык нәрсәләргә бирелүдән үзенең тый

* Ышанган кешен дә һәлак итәргә мөмкин, шикләнгән кешен дә коткарырга мөмкин

* Башкаларга акыл өйрәткәнчә, ин әлек үз балаларыңа акыл өйрәт

* Кылыш ясаучы – үтерүче түгел, аны кулланучы яманрак, яла ягучыдан шул яланы кулланучы начаррак

* Һәр эшне башлау алдыннан әүвәл Аллаһ ризалыгын уйла, алай булмаса, кылган эшләрнен бөтөненесе юкка чыгып, заяга китә

СОРАУ-ЖАВАП

Чаллыда Мәләкәс аръягындағы мәчет ни сәбәпле Утыз Имәни исемен йөртә, бу шәхес белән нинди дә булса бәйләнеше бар миң? Шул хакта кыскача гына язып үтсөгез иде.

Рәйханә ханым, Чаллы шәһәре.

Сорауга “Утыз Имәни” мәчете имам-хатыйбы Салихжан хәзрәт Гайниев жавап бирә:

– Мәләкәс аръягындағы 27 нче микрорайонда төзелгән мәчеттә Утыз Имәни исеме бирүбез юктан гына түгел. Чөнки Габдерәхим Утыз Имәни хәзрәтләре Чирмешән районының Утыз Имәни авылында туған, максатыбыз – аның исемен мәңгеләштерү иде. Мәчет төзелешендә катнашучыларның, мәхәлләне оештыручыларның күпчелеге Чирмешән районыннан, мин үзем дә Утыз Имәни авылыннан. Совет чорында безнең авылның исемен Яңа Кади дип үзгәрткәннәр иде, 2000 елның июнендә, бу

күренекле дин галиме, шағыйрьнең исемен кабат кайтарып, авылга элекке тарихи исеме – Утыз Имәни исеме бирелде.

Як ташларыбыз белән сейләшкәндә: “Шәһәр төзедек, КАМАЗ төзедек, менә мәчет тә төзедек дип горурлanylык булсын эле!” – диештек. Мәчеттә галим кешенең исеме бирелүен мөфти Камил Сәмигуллин да бик хуплады, мәчет ачылышинда катнашканда: “Башка мәчетләр белән дә халкыбыз өчен тырышкан мәшһүр кешеләрнәң, имамнарың исемнәрен бирик”, – дип чыгыш ясады.

Мәчет ачылганда, бәйрәмгә Чирмешән районының Утыз Имәни һәм Лениногорск районының Тимәшавылыннан да кунаклар килде, чөнки Утыз Имәни Тимәштә яшәп вафат булган, шунда жириләнгән. Аның түрүнде кыскача гына әйтеп үтсөм: Габдерәхим кечкенәдән гыйлемгә тартыла, Бокара, Сәмәрканда мәдрәсәләрендә

укый. Йөзгә якын дини һәм фәнни хезмәтә бар, аларның шактый өлеше гарәп һәм фарсы телләрендә язылган. Ул Сарабиккол, Куакбаш авылы мәдрәсәләрендә дә (хәзергә Лениногорск районы) дәресләр бирә.

Мәчет тирәсенә утыз төп имән агачы, чыршылар да утырттык. Тышкы күренеше дә ямъле булсын, эченнән дә кеше өзелмәсендиген дип үзгәрткәннәр иде, 2000 елның июнендә, бу

БЕЛЭСЕЗМЕ?

Ураза тотуның төп шартларының берсе – ниятлэү. Ниятсез топылган ураза кабул булмый. Кичтән алып таң атканчыга тикле теләсә кайсы вакытта ураза тотор очен ният итәргә була. Эмма ният итәр очен иң яхши

булган вакыт – сәхәр ашаганнан соң.

Ифтар – ураза торткын көнне кич белән авыз ачу, э сәхәр – ураза тортасы көнне таң атканчыга кадәр ашап-эчен алу. Таң атканчы йокыдан торып сәхәр ашау мөстәхәб булып санала.

ХӘЛӘЛ ЯШӘҮ РӘВЕШЕ

Мәгълүм булганча, дөньяда мәселмандар саны арта һәм шуна бәйле рәвештә хәләл яшәү рәвеше дә тормышта үз урынын ныграк ала бара. Татарстан мәселмандары Диния нәзәрәте каршындагы Хәләл комитеты рәисе киңәшчесе **Фоат хәэрәт Мөхәммәтов** шул хакта үз фикерләре белән уртаклаша.

– Соңғы унъеллыкта Ислам илләрендә генә түгел, гомумән дөньяда хәләл яшәү рәвеше актив тәстә тормышка керә. Бирәдә беркемгә дә шәригаты нормаларын көчләп тагу, бернинди ирексезләү юк, аны кешеләр ирекле рәвештә үзләре сайлап ала. һәм бу процесс алдагы елларда тагын да көчәячәк. Чөнки хәләллеккә нигезләнгән тормыш рәвеше өстенлекләре һәркемнәң күз алдында. Хәләллек – ул беренче чиратта сәламәтлек. Хәләл яшәү рәвешенең мөһим өлкәләре булып бүгенге көндә хәләл житештерү индустрисенән тыш, хәләл медицина хәзмәтләре, хәләл мәгариф, Ислам культурасы һәм сәнгате, хәләл санаторийлар, хәләл туризм, хәләл кунакханәләр, хәләл жәмәгать туклану чөлтәрләре һ.б. тора. Хәләл медицинага шәригатькә нигезләнгән хәзмәт күрсәтуләр, сертификацияләнгән хәләл дарулар, хәләл туклану, намаз булмәләренең булыу, шәригать нормаларына нигезләнгән медицина иминлеген тәэмим итүне страховкалау һ.б. керә.

Хәләл мәгарифне өтчөлөгө, инфраструктурасы һәм финанс инструментлары буенча оч өлешкә бүлеп карага кирәк.

Ислам мәдәнияте һәм сәнгате тубәндәге юнәлешләрне берләштерә: ислам дизайнны, ислам архитектурасы, сәнгатьнең күрсәтмә төрләре, ислам миравы, тамаша сәнгате, яңа цифр технологиясенә нигезләнгән сәнгат, мәгълумат коммуникацияләре, спорт.

Ислам эшмәкәрлекке, клиентлар белән эшләү нигезендә хәләллек принципларын саклау тора. Шәригать нормаларына нигезләнгән намуслылык һәм утә күрәнмәлелек – ислам маркетингының төп сыйфатлары. Эшмәкәрлек, саудә алдауга корылырга тиеш түгел. Ул шәригать нормаларына, этика һәм гомумкешелек кыймәтләренең тәңгәл килергә тиеш. Хәләл маркетинг кулланучының теләгенә түгел, э хажәтенә, хикмәткә нигезләнеп корыла. Хәләл индустрисе продукциясенә килгәндә, аның күләме хәзәр млр. долларлар белән исәпләнә, ул 2015 елда дөнья базарының 16,6 % тәшкىл итте. Хәләл фармацевтика һәм косметика продукциясе дөнья буенча житештерелгән шундай үк продукция күләменең 7 % алып тора. Болар кечкенә сан түгел. Бер үк вакытта ислам финанслары үсө, аның базары күләме 2 трл. долларга житте. Ул үз эченә ислам банкингын, страховка системасын, пенсия фондын һәм башка Ислам фондларын ала.

Татарстанга килгәндә, ул бүгенге көндә Рәсәй Федерациясендә иң күп хәләл тавык ите, продуктлар житештерүче, бу юнәлештә лидер булып тора. Усеш һәр елны 10-15% тәшкىл итә. Мәсәлән, хәләл тавык итен житештерү 2004 елны 40 тонна булса, 2017 ел йомгаклары буенча ул 17 мең тонна тәшкىл итте. Яғни, үсеш

374 тапкыр. Хәләл медицина хәзмәтә күрсәту тормышка керә. Хәзәр мәэминәләрнәң бала тудыру очен чит илләргә баруы кимеде. Ир балаларны сөннәткә утырту йоласын балаларның республика клиникинде үчүшлөштерде. Мондый хәзмәт район шифаханәләрнәдә дә күрсәтелә. Татарстанны хәләл медицина хәзмәтә күрсәту үзәгенә әйләндерү мәмкинләр бар. Моның очен мәселмандарга аерым гендер хәзмәтә күрсәту, сертификацияләнгән хәләл ризык, дарулар куллануны керту, намаз булмәләре булдыру, ритуал хәзмәтләре күрсәту таләп итә. Бу таләпләр үтәлгәндә, Республика РФ тәбәкләрен генә түгел, э мәселман илләрен дә үзенә жәлеп итәчәк.

Татарстанда мәселман туризмын жәелдерү очен дә бөтен шартлар бар. Мәсәлән, изге Болгар, Биләр жирләрнә сәяхәт кылышы, Казан Кремле, башкаларының тарихи мәчетләре һәм музейлары белән якыннан танышырга була. Гомумән, туристлыкны үстерү очен зур мәмкинлекләр ачыла, шул исәптән авыл туризмын да. Моның очен Кама Тамагы, Арча районының Кырлай комплексын һәм башка мәмкинлекләрнә файдалану кирәк. Алда аталган урыннарда хәләл ресторанны, хәләл кунакханәләр эшли, жәяүлеләр һәм атта йөрүчеләр очен маршрутлар булдырылган, төрле киекләр, йорт хайваннарын күрү мәмкинләгә бар.

Йомгаклап шуны әйтегә була: бүгенге көндә хәләллекне тормышка керту Республикасында югарылыгында алып барыла, бу юнәлештәге халыкара чараплар Президенттәбәйдә Рәсәй Миннеканов житештерүгә әзерләнә һәм уздырыла. Татарстанда хәләл яшәү буенча юл картасы төзелгән. Аның буенча һәр министрлыкка конкрет бурычлар үтәлгән. Май аенда “Рәсәй – Ислам дөньясы: KazanSummit 2018” Халыкара экономик саммит қысаларында RUSSIA HALAL EXPO Халыкара күргәзмәсе эшли. Ул – хәләллек юнәлешендә республикабызыда алып барыла торган эшчәнлек йомгакларын чагылдыручи зур бер форум.

Бер кеше үз гомерендә бер генә тапкыр да яхшылык эшләмәгән. Эмма, кешеләр аның янына бүрүчка сорарга килгәч, ул һич кенә дә аларны борып жибермәгән. Бүрүчны кайтару вакыты килеп житкәч, үзенең улын бүрүчны алырга жиберә торган булган. Китәр алдыннан улына: “Бүрүчлүк кеше күпмесен кайтара ала, хәләннән килгәнчә кайтарсын, калганы бездән булсын. Гафу ит, бәлки Аллаһ та бәнне гафу итәр” – дип, акыллы киңәш биргән.

Бу бәндә үләп киткәннән соң, Аллаһы Тәгалә аңардан:

– Синең үз гомерендә берәр яхшылык эшләгәнен булдымы? – дип сорап ала.

– Бер генә яхшылыгы да юк, дип әйтеге идем дә,

әмма дөньялыкта миннән бүрүчка сорап торганнан соң, аны кире кайтарып алганда, үзәмнәң улымын жибереп: “Бирә алганын бирсеннәр, бирә алмаганы бездән булсын. Гафу итәбез, бәлки Аллаһ та бәнне гафу итәр”, дип, әйтә идем, – дип, кылган игелекләрән исенә төшөр.

Аның шуши сузләрнән соң Аллаһы Тәгалә:

– Мин дә сине гафу иттем, – ди.

Саулыгым – байлыгым

Тәмле дә, файдалы да

Финик жимеше – жәннәттә тәкъдим итеп алып бер нигъмәт итеп күзалланы, финик агачы дигән сузтезмә Коръәндә башка жимешле агачларга караңда ешарк кулланыла, Пәйгамбәребез (с.г.в.) хәдисләрендә дә еш телгә алына. Бу жимеш белән ул уразаны тәмамлап авыз ачарга күшкан. “Сезнәц финик жимешегез булса, шуның белән ифтар кылышы, әгәр дә юк икән – су эчен. Чөнки бу – чистарын” (Әбу Дәүд). Шуна да Рамазан ае буена бөтен дөнья мәселмандары өстәләндә очрып торган жимеш ул.

Бу жимешенең файдалы үзенчәлекләре бихисап. Аны кипкән килеш тә, яңа өлгергән килеш тә ашылар. Төсләре карадан алып акка кадәр, шулай ук зәңгәр, көрән һәм сары тәстәгеләре дә очрып. Ахыргы икесе яман шеш авыруларының килеп чыгу ихтималын киметә, иммун системасын ныгытса, йөрөк авырулары күркүнчүлүк азайта. Финик жимешендә холестерин юк. Шуна күрә артык авыруларынан интегрүеләргә, сәламәт тормыш рәвеше алып баручыларга алыштырыгысыз азық, энергия чыганагы ул. Бу жимеш күзләр, нерв системасы, ақыл

эшчәнлеге, эчәкләр очен файдалы, энергия һәм яхшы кәеф чыганагы булып тора. Олы кешегә, организмында тиешле күләмдә витаминнар һәм микроэлементлар сакланып очен, көн саен 1 финик һәм 1 стакан сәт куллану кирәк. Финик авырлы хатыннар, бала имезүче әниләр очен дә бик файдалы. Йокысызлыктан, кәеф юклыктан, депрессиядән интегрүеләргә дә менә дигән табыш. Бөрдә таш булганды, баш авыртуы белән интеккәндә, финик жимешен күп ашарга ярамый. Ашказаны һәм эчәклектә хроник авырулар булса, бу жимешне компотка күшүп файдалану хәрәлләрәк. Финик ашаганнан соң тешләрдә аның баллы тәме кала, бу исә кариес китереп чыгарырга мәмкин, шуна күре ашаганнан соң тешләрне чистартып кую кирәк.

ӘДӘБИ СҮЗ

Динә Камалетдинова

Беренче сәхәр

И Рамазан! Утлар балкый

һәрбер йортта,

Иң беренче сәхәр пешә бу минутта.

Яшь бер ана коймак сала майлап кына,

Уята ул балаларын жайлап кына.

– Торыгыз, тор, бәбәкәләрем,

намаз житә,

Өстәлемдә ризыкларым сезне көтә.

Рамазанның савапларын бир,

бер Аллах,

Изге юлда булсын иде барлык балам.

Сакла, Раббым, юлыктырма

яман юллар,

Кагылмасын һич аларга яман куллар,

Ирешмәсендә беркайчан да яман сүзләр,

Усал итеп бакмасыннар яман күзләр.

Күңелләрән ирештер яхши уйлар,

Насыйп булсын үткәрергә матур туйлар.

Бәхетләрән, тәүфыйкларын бир,

Аллаһым,

Хәләл булсын, хәзмәтләрнәң бир уңаен.

Миңербанлы, шәфкатыле ит қүңелләр,

Саулык белән үткәрсеннәр гомерләр.

Кабул итче теләкләрем, Раббым үзен,

Бар бит синең ярлыкармын

дигән сүзен...

Күлмәге дә Күлмәге...

Гадеттә, жәй айларында, Рамазан ае төгәлләнгәч, авылда булсын, шәһәрдә булсын - түй, никах мәжлесләре гөрли. Соңғы елларда хәләл мәжлесләрнең күзгә күренеп артуы сөндерә. Никахның Аллаһы Тәгалә күшкан гамәл икәнен бәтен мәгънәсе белән аңлаучылар әкренләп булса да кубәя бара. Андый бәйрәмгә килем сайлауга да инде бармак аша карарга ашыкмыйлар. "Хыял" студиясе житәкчесе, дизайнер Гүзәл Вәлишина белән шул хакта сөйләшебез.

— Гүзәл, синең студиядә никах бәйрәме өчен тегелгән, жаңың төлөгән күлмәкне сайларга була. Мона тиклем кәләшләрнең ак күлмәктән генә күрергә гадәтләнгән иде, ә биредә төрле төстәгә күлмәкләр күзне камаштыра...

— Эле берничә ел элек, чыннан да, кызылар гел ак төстәгә күлмәкне кирексөн иде. 4-5 ел элек никах өчен чалбар һәм озын туника да модада иде. Бүген инде сайлау мөмкинлеге бар: киеп карыйлар да, күлмәкләрнең яшелен дә, чия төсендәгесен дә, зәңгәрен дә ошаталар, шәфталу тәсе модага кереп китте. "Бүтән берәүнекенә дә охшамаганы кирәк", — дип килүче кызылар да бар. Без инде болай да күлмәкләрне берберсен кабатламаслык итеп бизәргә тырышбыз, һәрберсенә бераз гына булса да үзгәреш көртәбез.

— Сүз дә юк, һәр кыз баланың уз никахында матур булып, балкып утырасы килә. Шулай да бүгенге яшьләр бу бәйрәмнен асыл мәгънәссе, төп эчтәлеге тышкы бизәкләрдә түгел икәнен аңлымы соң? Гомумән, күлмәк-яулык алыша килгән кызылар белән бу хакта сөйләшергә жаегыз буламы?

— Яшьләрнән төрлесе бар. Бөтенесе дә никахның мәгънәсен аңлы димәс иде. Кызыларны киендергән арада еш кына аларга үзебез белгәнчә консультация дә бирергә туры килә, шәригать кануннары турында да, тышкы кыяфәт турында да... Артык ның

бизәнергә теләгән кызыларга: "Күзегезгә өз генә сөрмә тартсагыз да житә, никах мәжлесендә хәэрәт тә кисәту ясарга мөмкин, бик ның буяныгыз", — дигез. Бервакыт бер кәләшкә яулык бәйләткән мәлем, күрәм — тыңакларын кып-кызыл итеп буяп куйган. "Бигрәк матур буяп килгәнсөн, әмма бу тыңагыны мулла янында йодрыкка яшереп утырсан җәерлерәк булыр. Алайса, кисәту ясавы бар", — дим, үземчә киңәш биреп...

— Өкияти матурлыкка ия бу күлмәкләр хакында Чаллы кызыларының барысы да ишетеп беләмә, ничек уйлысын?

— Безне Чаллы халкыннан битәр, чит шәһәр-районнарда күбрәк белмиләр миңән әле: Азнакай, Әлмәт, Ижау, Түбән Кама, Алабуга, Мәслимнән еш киләләр. Никах өчен дә, конкурсларга кирәк дип тә мәрәжәгать итәләр. Ижау каласында "Татар кызы" бәйгесе узганда, анда катнашучы өч кыз безнен күлмәкләрдән чыгышы ясады. Аларның берсе җиңүче дә булды. Үзбезнен күлмәкләр коллекциясе белән төрле күргәзмәләргә дә йөрибез, туйларның яңа сезоны ачылыышында катнашабыз. Аллага шәкер, кызыксынучылар, эзләп килүчеләр бик күп. Кәләшләр әле егетләрән дә кайгырта: үзләренә нинди төстәгә күлмәк алсалар, киянен тубәтәе булса да шул төстә кирәк дип сыйлыйлар...

— Гүзәл, куз явын күлмәкләр тегу — матурлык дөньясында кайнау гына түгел, тир түгел хәзмәт кую, эзләнү, яңалыкка омтылып, һәрчак заман белән бергә атларга тырышу да бит әле ул. Моның чишмә башына

куз салсак...

— Элек бит мәктәп формасын да, күлмәкләрне дә "на вырост" дип, гел олырак үлчәмдәгесен алыш иде. Әй ачу килә иде шуңа! Мин түзмим, алган килемне үзәмә таманлап тегәм дә куям... Чаллының икенче гимназиясендә укыдым мин, мәдрәсәдә дә белем алдым, училищеда — тегүче, Кама сәнгате институтында интерьеर дизайнери һәнәрен үзләштердем. Элек "Салават" түбәйләрен тектем, Чаллыда аның тегу нокталары байтак иде. Кызым Айшә белән декретта утырганда, бервакыт интернетта Казан модельеры Зарина Бабаджаның никах күлмәкләрен күреп алдым,

ГАМЬЛЕ ӘНГӘМӘ

шуннан үземнәң дә күзем кызыгып китте. Болай да, авылга кайткан саен, никах-мазар булса, яулык бәйләтергә гел минем янга киләләр иде, шуны да уйлап, тоттым да интернетта үз "битетнә" ачып, кәләшләргә яулык тегәм дип язып күйдым. Башта бер, аннан ике, өч... кыз килде, үзәмә дә кызык булып китте. Әнием, Гарәп Әмирлекенә ял итәргә барган жириеннән, төрле бизәкләр, бижутерия алып кайткан иде — шуларны прокатка күйдым, кергән акчага тагын яча әйбер алдым... Бераздан тегу машинасы алып җибәрдем, иртәнгә бишкә кадәр балконда, бака чурлавын тыңлы-тыңлы, кояш чыкканын күзли-күзли, тегу тегеп утыра иде...

Казанда халыкара мәсельман килеме фестивале булачагын иштәкәч, бер ай эчендә җиде күлмәктән торган коллекция эшләп өлгерттәм дә, шул никах күлмәкләре белән фестивальдән диплом алып кайттым. Шуннан үз студиямне ачу турында хыяллана башлаган идеем, Аллага шәкер, тормышка ашты. Исемен дә "Хыял" дип күштүм! Безнен студия Чаллыда "Нур-Ихлас" мәчете янында, 48/09А адресы буенча урнашкан, Вконтакте, Инстаграм төркемнәреннән дә карага була.

— "Нур-Ихлас" мәчетенә килгәч, аяклар үзеннән-үзе шуши студиягә тарта. Үзенә дәшеп-чакырып торган асыл күлмәкләргә тагын бер сокланып китәсе килә. Белуемчә, никах күлмәкләрен төгүдә булышчыларың да бар...

— Әйе, мин үзәм генә түгел, Эльвираны төп ярдәмчәм, үң кулым дисәм дә була — без баларактан бер авылда уйнап үстек. Әниенә авылына, әби янына кайткан саен, гел икәү мәш килә иде, әбиләребез дә ахирәт дуслар, авылның оста тегучеләре иде. Менә, Эльвира белән бүгенгәчә бергә без, күлмәкләрне икәү чигәбез, яча модельләр булдыруны икәү уйлайбыз. Бертуган Жәмилә апам да, Казанда яшәсә дә, һәрчак ярдәм итеп тора. Қүнел биреп, яратып эшләгәч, күлмәкләребезне дә мактый-мактый алалар. Никах — бик истәлекле, мәгънәле мәжлес бит, кияу белән кәләшнәң күнел дөньясы да, әхлагы да, килемнәре дә матур булсын!

Әнгәмәдәш — Айгөл Әхмәтгалиева

Нәшире

Иршат Гыйльметдин улы

ШӘЙХАТТАР

Баш мәхәррир

Айгөл Абдуллина

Тел.: (8552) 70-51-09

Факс: (8552) 70-51-45

Оештыручылары:

Узәкләшкөн дини оешма —
Татарстан жәмһүрияте мөсельман-
нары Диния нәзарәте, "Ислам
нұры" дини эшмәкәрлек Узәге

Газета мәкаләләрен күчереп
басканды аларның "Ислам
нұры" дини алынганын күрсәтү
мәжбүри.

Редакциягә килгөн хатларда
авторларның стиле саклана.

Хатларны 423802, Чаллы Үзәк ур.,
72 адресы буенча юллау кирәк.

Электрон хатлар очен:
islamgazeta@mail.ru

Мөсельманнар арасын бозуга,
узара каршылыкларга китерегә
мөмкин булган хатлар, шикаялар
газетада басылмый.

Дин-шәригать мәсъәләрнән
кагылышлы язмалар, укучы
сораулары Татарстан Диния
нәзарәтенең баш казые, Чаллы
төбәгө мәхтәсибенең тыйыми
Советы тарафынан өйрәнел һәм
аларга жавап бериле.

Россия Федерациясе мат-
булат, телерадиотапшыулар
һәм массакүләм коммуника-
цияләр Министрлыгының Идел
бие төбәкара территориаль
идарәсендә ПИ № 7-0997 саны
белән 2001 елның 15 ноябрендә
теркәлле.

"Роспечать" агентлыгы
каталогына кертелгән, язылу ел
әйләнәсендә Россия Федерациясе
бунчка алыш барыла.

Айга ике мәртәбә чыга.

Тиражы 1280.

Индексы 54149

Хәрмәтле укучыбыз!

Газетабызыны үкүп чыккач, аны
туганнарыгызга, танышларыгызга,
тапшырасыз иде. "Ислам
нұры" дини һәр саны кулдан-кулга
кучеп динебезне таратырга ярдәм
итсө иде. Әмин.

Шуай үк укучыларбыз,
Коръян аятыләре язылу сәбәпле,
газетаны кирәкметен урыннарга
ташлаудан сакланылар дип
ышанабыз.

Газета компьютерда жылды-
оғесяттылык белән "Ислам нұры"
басмаканәсендә басылды.

Нәшир һәм редакция адресы:

423802, Яр Чаллы,
Үзәк урамы, 72

Басарга қул күелдү:

график буенча

15 май 16 сәғ.

фактта 15 май 16 сәғ.

Бәясе ирекле

